

ELOFIZETES

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ...	180 Lei.
Fél évre ...	90 Lei.
Egy negyed évre ...	45 Lei.
Egy órára ...	15 Lei.

Hirdetések
ár szabás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesület
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 288.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat

Bulvardul Regale Ferdinand I. (József 16h-ai) 22

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szombat, október 8.

Az erdélyi bortermelők ellen.

A békekötés folytán előállott területváltozással az aradhegyaljai szőlők különös helyzetbe kerültek. A mi borainknak külföldön nagy híruk volt, természetesen hogy a világhírre szert tett borokat egy szerüen eltüntetni nem lehet. A régi királyságnak tagadhatatlan igen jó és finom borai vannak pld. „Dragasani, Odobesti, — de viszont itt vannak a világhírű magyarborok, melyek a legnagyobb francia szőlőbirtokos asztaláról sem hiányoztak, — a ménesi vörös, francia, angol és amerikai piacot vivott ki magának a mokrai bor a rajnai borok etikettje alatt tünt el, a borossebesi, paulisi borokat Ausztria, Cseh és Oroszországban keresték. Ma a határok áttolásával egy csárdába került a „dragasani“ „odobesti“ „naderati“ „mocra“, „minis“ finom borai. És horribile dictu! A helyett, hogy most amikor több fajta finom világ híri bort exportálhatnánk, majd megeszik egymást a régi királyság belső és az itteni bortermelők.

Mi more patrio hallgattunk, várjuk a jobb, szebb jövőt s mind-egyik bortermelő igyekezett anyagi érdekeit védeni, a hogy bírta. „Sauve qui peut!“ ezt az elvet néhány hegyaljai paraszt ember is magáévá téve, nekiindult Nagyrómániának borával, mert uszította őket az a körülmény, hogy ott magasabbak a borárak. És mi történt? Leszámítva a vasuti szállítással járó kellemetlen körülményeket, eljutottak a kitűzött helyre, ott — miután az ottani spekulánsok jól tudták, hogy a bort vissza nem fogja hozni — kénytelen volt eladni hordóstól, mindenestül potom áron, úgy hogy neki 2 lei maradt literenként. „Causus nocet domino“ mondták régenten, s most is az illető a kár, de azért mégis haszonnal járt a kudarc a hegyalja összeségére. Még pedig akként, hogy a regátbeli szőlőbirtokosok látva a mi embereink határtalan vakmerőségét, hogy rajtuk keresztül akarják borukat értékesíteni, ebben a jövőre nézve veszedelmet látnak, elmentek Garoflid miniszterhez s egy memorandumban, a mi érdekeinkben a következőket kérték: 1. A CFR. minden vagonért, melyben bort exportálnak 40.000 lei kauciót kért, ennek eltörlését kérik. 2. Kérik eltörlöni a kivitel alá kerülő bor után követelt 10 literenként 2 lei biztosítékot. 3. Kérik rendezni az erdélyi

és egyéb boroknak a régi regátba való bevezetésének szabályozását, hogy a címkék változtatásával a különféle visszaéléseknek eleje vessék s végül 4. a boroknak a maximális árak alóli kivonását.

Nem boncolgatom ezt a memorandumot, csupán csak azt szögezem le, hogy arról a körülménytől, hogy a régi regátbeli szőlőbirtokosok a mi érdekeink előmozdítását célozva járultak a miniszter elé: azt magyarázom ki, hogy nekik igen kellemetlen a mi versenyünk, s mindent elkövetnének, hogy Magyarország, Ausztria s szóval nyugat felé való gravitációnkat előmozdítsák csak hogy ne csináljunk nekik konkurrenciát. Ebből pedig az következik, hogy tartanak tőlünk, mert prima boraink vannak, a melyekkel esetleg az ő termékeiket felülmuljuk.

Ebből tisztán megállapítható, hogy igenis az aradhegyaljai borok fényesen állják a konkurrenciát bármely hazai borokkal s ennélfogva kívánatos azok értékesítésére a külföldi piacot megnyitni

és megkönnyíteni! Ezt mi is előgadjuk és aláírjuk. Nekünk tényleg óriási áldozatokba kerülne a régi királyságon át való borkivitel, tegye a kormány lehetővé, hogy Magyarország és Ausztria felé szállítassunk borainkat s akkor a regátbeli szőlőbirtokosok nagy lidércnyomástól szabadulnak meg. Mi belátjuk, hogy a regát felé való szállítás a mi hátrányunkra van, míg a határok megnyitása határozottan előnyünkre szolgálna. Fődolog még az, hogy prima borokat szállítsunk s ezért a szürettel nekünk sietnünk soha nem szabad. Mentől jobb borunk lesz annál könnyebben nézünk szemébe minden konkurrensnek.

Végül tartozom figyelmeztetni a szőlőbirtokosokat, hogy a régi regátbeli borvevők nem veszik figyelembe a hordók hitelesítését. Ők pálcával mérik a hordót s egy tabella segítségével számítják ki annak tartalmát. Jól teszik a szőlősgazdák ha résen állanak s borukat nem dobják oda az első jelentkező vevőnek.

Vuculescu Titus
szőlőbirtokos.

Szakadás a magyar kigazda-pártban.

(Az új program. — Ellentét a királykérdés miatt.)

BUDAPEST. A kigazdapárt tegnap este megtartott értekezletén a következőkben szögezte le programtervezetét: — A párt keresztény és nemzeti alapon áll. Követeli, hogy a pragmatica sanctio megszüntetésével a nemzetre visszaszálló szabad királyválasztás jogát törvényben deklarálják és ezzel egyidejűleg a minden más államtól független magyar nemzeti királyság intézményes biztosítását, valamint a királyi hatalom jogkörének az ezer éves magyar jogfejlődés szellemében való meghatározását követeli a párt. A követelések között van az is, hogy a nemzetgyűlésnek a törvényben megállapított időtartama nem hosszabbítható meg. A párt tiltakozik az ellen, hogy a jelenlegi nemzetgyűlés mint a nemzeti szuverenitás kizárólagos törvényes képviselője két kamarásrendszerűvé alakíttassék át. Kívánja a párt az általános, egyenlő, titkos, községenkénti, közvetlen választói rendszer törvénybeiktatását és a választások tisztasága és szabadsága felletti bíraskodást a bírói függetlenség oltalma alá akarja helyezni. Mielőbb meg kell valósítani a közigazgatás demokratikus reformját. Az állam csak a szükséges számú, de jól fizetett tisztviselőket tartsa meg, akiknek közérdekű, zavartalan működését a

szolgálati szabályzat és a független fegyelmi bíróság biztosítsa. Követeli a párt a kereskedelem szabadságának helyreállításával a nemzetközi forgalomba való bekapcsolódást, a termelést megbénító és a fogyasztást megdrágító elősdi szervek kiküszöbölését, a munkáskérdés sürgős, intézményes megoldását, a földbírtokreform sürgős és becsületes végrehajtását, a házhelyek, kis bérletek és legelők birtokának nyilvános törvénnyel való soron kívüli rendezését. A párt egészséges állami és társadalmi életet csak a teljes jogrend és a szabadságjogok teljes biztosításával tart lehetségesnek. Éppen ezért, csak olyan kormányt támogat, amely ezeket az elveket teljes egészében magáévá teszi és azok megvalósítását személyi összetételében is biztosítja.

Politikai körökben az hírlik, hogy ez a program kettészakítja a kigazdapártot. A pártnak szabad-királyválasztó tagjai hírszerint ellenzékbe mennek nagyatádi Szabó István miniszterrel, aki a pártértekezleten kijelentette, hogy azzal vádolják, mint ha ő tartotta volna vissza a pártot, hogy érzelmeinek megfelelő utakra térjen. Kijelentette azt is, hogy a jövőben ettől nem fogja visszafartani a pártot.

BUDAPEST. A kigazdapárt

határozatáról a kormány köréből egy hírlapíró előtt a következő nyilatkozatot tették: A határozatokban semmi új. Sok helyütt homályos, másutt, mint a főrendiházra vonatkozó pontnál, ezidő szerint nem aktuális kérdéstől elötrébe. A királykérdésre vonatkozó pont tartalma lényegileg benne van az 1920. évi I. törvény cikkben, de formailag eddig nem lehetett precizirozni, s így közjogilag kifogásolható. A párt a koronázás tényét figyelmen kívül hagyja és bizonyos tényeket szupponál, amelyek tényleg nem jeleztek be. A kigazdapártnak a nemzetgyűlés élettartamára vonatkozó állásfoglalása természetes és választójogi álláspontja is, csupán arról lehet szó, hogy a re-vizió alá veszik a Friedrich, illetve Huszár féle választójogi kormányrendeleteket. Az ütköző pont a női választójog, amelyet egyesek előltni akarnak.

Azaradi oxigéngyár

(Engedélyezte a miniszterium?)

Aradváros tanácsához egy aradi érdekeltség már régebben kérvényt nyújtott be oxigéngyár felállítására, de a vállalkozók akkor nem valósíthatták meg tervüket, mert belügyminiszteri rendelet szerint oxigéngyárat a város belterületén, mivel az oxigén robbanó anyagnak tekintendő, nem lehet építeni. Az érdekeltek később a pecicai uton megfelelő telepet találtak az oxigéngyár felállítására és az ipar- és kereskedelmi miniszterium ennek alapján engedélyezték a gyár felépítését. A gyárnak műszaki vezetője Stanísel Endre mérnök. Érdekelve vannak benne Hán Lajos, Kaszab Testvérek és az Első Aradi Takarékpénztár. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott a gyár műszaki vezetőjével, aki elmondotta, hogy a gyár egyelőre 20 munkással kezd meg műszert. Az Aradon felállítandó oxigén és autogéngeszítő gyár nagy haladásra jelent az aradi vasiparban. A gyár egyelőre naponta 200 köbméter oxigént fog készíteni, amelyből 5-6 köbméteres vastartályokban fognak elszállítani. A gyár nagybővítésére és fejlesztésére az igazgatóság már megtette az előkészületeket úgy, hogy rövid időn belül több mint száz munkás fog dolgozni az aradi oxigéngyárban.

— Vázsonyi Budapesten. Budapest. Vázsonyi Vilmos dr., aki feleségével hosszabb ideig Emsben tartózkodott visszaérkezett Budapestre.

A népbiztos gyilkosa.

(Az elutasított békedelegátus.)

MOSZKVA. Joffe népbiztost egy, *Efdokirov* nevű bolsevista katonai gyilkos meg. A gyilkos tagja volt a pétervári szovjet végrehajtó bizottságnak és annak idején, mint az orosz szovjet megbízottja Bresztltovszkban tárgyalt a magyar-német-osztrák delegátusokkal a fegyverszünet és a béke megkötéséről. A tárgyaláson olyan magaviseletet tanúsított, hogy megszakították vele a magyar-német-osztrák delegátusok az érintkezést. Erre a szovjet visszahívta és helyette *Trockijt* küldte ki. Később a szovjet kormány berlini követévé nevezte ki. Berlinben bolsevista agitációt fejtett ki és emiatt a német kormány visszautasította.

Mindenható szerelem.

(Határátlépés házasság miatt.)

Tegnap délután elegáns külsejű, jó megjelenésű férfit tartóztattak le a Deteschán-csoport detektívjei az egyik aradi szállodában, mert magát semmiféle román hatóság által kiállított vagy láttamozott irással nem tudta igazolni. A lefoglalást bekísérték a rendőrségre, ahol kihallgatták. Kihallgatása során elmondta, hogy charlottenburgi szőnyegkereskedő, Rudnai Gyulának hívják és a határon Pecicáról gyalog jött át, azért mert Bécsben utlevelére nem kapott román vízumot. Arra a kérdésre, hogy milyen célból jött Romániába, azt válaszolta, hogy Bécsben megismerkedett egy timisoarai nővel, akit feleségül akar venni és most azért jött át a határon utlevelé nélkül, hogy megesküdjék ideáljával. A detektív-csoport az illető kitételek és illetőségének megállapítása végett tovább nyomoz, és valószínűleg átadja a sibiui hadbírósnak további eljárás végett.

Nagy forgalom a hetivásáron

(Sok vevő — kevés ár.)

A mai hetivásáron ember ember hátán tolongott. De csak a vásárlók csinálták a nagy forgalmat, a hetivásáron, mert az elárulók a mai piacra igen gyengén hozták be élelmicikkeket. Leginkább tejtermékeket és zöldségeket lehetett látni. Tojás igen kevés volt, 70-75 baniért árulták darabját. Hagyma 5 lei volt kilogrammonként, paradicsom 2 lei, burgonya 1.25. Az aprójóság a multheti árakhoz képest némileg megdrágult. Az állatvásáron a jó időre való tekintettel igen nagy volt a felhajtás. Az árak azonban esést nem mutattak. Sovány szarvasmarha 2.50-2.80 volt, kövér 4.50-5 lei, sovány sertés 12-13 lei, hizott sertés 15-16 lei kilónként elősúlyban. A gabona piacon szintén nagy volt a forgalom. Az árak a következők voltak: Buza 265-270 lei, zab 210-220, rozs 225-230, árpa 300-310, ótengeri 330-335, újitengeri 290-300 lei métermázsánként. A heremag 23 lei, nuliszt 4.80, főzöliszt 4 lei, kenyérliszt 3.40-3.50, korpá 1.70-1.80 volt kilogrammonként.

Megindul a magyar bankóprés.

(A pénzügyi tanács Hegedüs ellen.)

Amikor Hegedüs Lóránt magyar pénzügyminiszter elfoglalta a bársonyszéket és megkezdte programjának keresztülvételét, első teendője az volt, hogy megállította a bankóprést, mert úgy gondolta, hogy ezzel is konszolidálhatja Magyarországot közgazdasági életét. Eleinte a program bevált: a külföldön emelkedett a magyar korona kurzusa és a gazdasági élet is megélénkült. Az utóbbi időben azonban kül- és belpolitikai okok következtében kiderült, hogy Hegedüs pénzügyi terveit nem mindenben igazolták a pénzügyminiszter várakozásait. A legnagyobb hiba az volt, hogy a bankóprést megállítása következtében Magyarországon beállt a pénzügyi válság, ami talán a leg

Irodalom és művészet.

Válságban a magyarországi színészet.

Nemcsak nálunk küzdelmes a magyar színészet sorsa, hanem Magyarországon is. Az ottani gazdasági krízis meglátszik a színházakon, mert a sulvos pénzügyi viszonyok következtében a közönség elsősorban a színház látogatásától tartózkodik. Hivatalos helyről hangzott el a szomorú megállapítás, hogy a magyarországi vidéki színészet válságos helyzetben van. A magyarországi színészegyesület igazgatója jelentette ki egy hírlapíró előtt, hogy a vidéken működő huszonegy színtársulat helyzete válságos. A városok nem részesítik szubvencióban a színtársulatokat és a közönség sem látogatja az előadásokat. Ennek könnyen az lehet a következménye, hogy hatszáz vidéki színész állás nélkül marad.

* **Buzavirág.** Az az őszinte meleg siker, amely a tegnapi bemutatót a Buzavirág előadását kísérte, már kora reggel meglátszott a színházi pénztárnál, ahol a mai és holnapi Buzavirág jegyeit váltották tömegesen. A Buzavirág a bemutatás szereposztásában kerül színpadra szombaton és vasárnap.

* **Aladár nem szamár,** ma szombat délutáni előadására korlátozott számú jegyek kaphatók a pénztárnál, valamint a holnap vasárnap délután színpadra kerülő *Piros horgellárts* előadására is.

* **Bohéme** hétfőn C bérletben. Az idényben óriási sikerrel színpadra került Bohéme opera hétfőn kerül színpadra másodszor Tiron Sylvia felléptével és a nagyszerű előadás szereplőivel: Horváth Mici, Róna Dezső, Ocskay Mihály, Szabó Gyula és Ács Mihállyal.

* **Egér, Koldusdiák** két hatalmas nagy reprire készül a színtársulat a jövő hétre. A reprirek újdonságokként kerülnek színpadra, mert már évtizedek óta nem láttak játszva Áradon. Pallairon és Millőcker e világhírű két művét a színtársulat tagjai hetek óta próbálják.

* **Előkészületben:** A két mazur, Lehár nagy operettje. Önagysága táncosa, Gyémántkösörűs.

MOZI. * A lengyel zsidó az Urában. Erckmann-Chatrin örökszép regénye aratótt nem mindennapi sikert pénteken az Uránia műsorán. A bolygó zsidó tragédiája megörökítését foglalja magában a film meséje, mely a legkiválóbb kiállításával a Pathé-filmgyárat dicséri. A mindenki jót embert sejtő naiv zsidót pénzéért megölik. A korcsáros aki-

bénitobbban hatott a magyar gazdasági életre. Most, hogy Hegedüs Lóránt lemondott a miniszterségről, a pénzügyi tanács nagy jelentőségű határozatot hozott. Budapesti tudósítónk távirata szerint ugyanis a pénzügyi tanács kimondotta, hogy a Hegedüs féle koncepcióhoz többé nem ragaszkodik és ezért felhatalmazza a pénzügyi kormányt, hogy a gazdasági élet ellátására fedezet lenül bocsásson ki bankjegyeket. Ez a határozat azt jelenti, hogy hamarosan ismét működésbe lép a magyar bankóprés és ha már a magyar koronának nincs meg az a vásárló ereje, mint Hegedüs miniszterségének kezdetén volt, legalább legyen megfelelő mennyiségű belőle forgalomban.

nél vándorlásai közepette meghalt. A kiöntött vér nem marad bosszúlan, mert bár a zsidó pénze gazdagságot hoz, a véres tetem kísérteti vissza-visszajár és a végén is örületbe kergeti a bűnöst. A kiváló képet az teszi különösképpen érdekessé, hogy a főszerepben egy az interpretáló képességekkel különösképpen megáldott művész: Frank Koonan csodás művészettel éli formálja ki feladatát. A képet még szombaton és vasárnap vetíti az Uránia.

* **„Fátyolos hercegnő” az Apollóban.** Egy nagy rejtély tart izgalomban 5 felvonáson keresztül a „Fátyolos hercegnő” című filmmesében és pedig, hogy ki a fátyolos hercegnő, aki nem enged látni arcából semmit, csupán két gyönyörű szép tüzelő szemét. A Pathé-filmgyár eme remek alkotása aratótt nagy sikert az Apolló pénteki bemutatóján. A háború és a szenvedő szerelem zivatarai vetnek elébünk embereket, akiknek sorsa a szemek előtt alakul és egyre érdekesebb és érdekesebb fordulatok között. És az eredmény kielégítő minden igazságérzetünket és egy nagyon kellemes impresszióval távozunk a színházból. A film kiállítását a Pathé-filmgyár dicséri, a főszerepben pedig Dolores Cassinelli alakítása kiváló szórakozást jelent. A gyönyörű kép csak szombaton marad az Apolló műsorán.

* **A betiltott Kurtizánok bemutatója.** Balsac világszerte ismert és olvasott regényének filmredolgozott alakját tudvalegőleg már egy napon keresztül bemutatta az Apolló-színház, azonban a további vetítést a katonai parancsnokság tilalma megakadályozta. A film vetítését azonban az új engedély lehetővé teszi és így az Apolló sietve elégti ki az érdeklődést, amellyel a közönség a Kurtizánok bemutatóját kísérte. A kitűnő Balsac-filmét először vasárnap vetíti az Apolló és még hétfőn marad műsorán.

Windischgraetz herceg a magyar királykérdeésről.

BÉCS. A *Wiener Allgemeine Zeitung* legutóbbi számában interwiewet közöl *Windischgraetz* herceggel, melynek során a herceg úgy nyilatkozik, hogy Magyarországot nem érett a köztársaságra és hogy az ország demokrata királyság boldogulhat csak.

— A Habsburg propagandát, mondja *Windischgraetz*, ostobaságnak tartom, mert ez a kérdés magától megoldódik és nincs szüksege propagandára. Nincs ország a földön, ahol a királyi hatalom

kérdése az élet minden terén annyira döntő befolyású lett volna, mint nálunk. Nálunk tudni kell, kinek van kezében a hatalom. A független, személytelen, legitim király az egyetlen garanciája a rendnek és nyugalomnak. A Habsburg kérdés a nagyantantot egyáltalában nem érdekli. A nagyantantnak egészen mindegy, hogy itt Károly király uralkodik-e vagy más valaki. Csak a kisantantrol van szó. De a tételre megváltozik a helyzet s akkor aztán eljön az ideje, hogy visszahívjuk királyunkat. Komplikációk nélkül fogja elfoglalni trónját, nekünk van időnk és várhatunk. Nem kell izgulnunk e miatt.

Hajsza a hollandi után.

(Budapesten is keresik a milliárdos sikkasztót.)

A bécsi rendőrség lázasan gyűjti az adatokat Duyn Dániel ellen és keresi a nyomokat, melyeken elindulhat utána. Az eredmény ezideig rendkívül kevés. Még azt sem lehet pontosan tudni, hogy egyáltalán kiket és milyen összeg erejéig károsított meg a nagyszabású csaló. A nagy bankok ahelyett, hogy feljelentést tennének, inkább igyekeznek eltussolni a dolgot és lehetőleg alacsonyoknak feltüntetni azokat az összegeket, melyeket Duyn elspekulált pénztáráiból. Duyn fizetési könyveiből sem lehet sokat megtudni, mert merész spekulációt maga intézte és az üzletében vezetett könyvekben nyoma sincs azoknak a milliárdoknak, amelyeknek most már valóban nyoma veszett. Csak annyit sikerült megállapítani, amennyit már az első napon is tudtak, hogy Duyn autót hagyta el Bécsben szeptember 29-én. Lencen át együtt ment soffőrijével Passauiig, azonban utközben az autót defektus érte úgy, hogy Passauban Duyn elbocsátotta a soffőrt. Az autót a soffőr visszavitte Linzbe, ahol meg is találták és a rendőrség lefoglalta.

Budapesti távirat szerint a bécsi rendőrség megkereste a budapesti rendőrséget, hogy nyomon kövessen Duyn után. Annnyit már megállapított a budapesti rendőrség, hogy Duyn szeptember 18-án feleségével együtt valóban Budapesten volt és a Mercur banknál 6.2 millió magyar koronát helyezett letétbe. Ezt az összeget lefoglalták. Duynnak egyébként a Mercurnál 10 millió osztrák korona letéte is volt. A Mercur bank igazgatója, Berger a következő felvilágosítást adta: — Bécsi főintézetünk már hetekkel ezelőtt megszüntetett Duynnal minden összeköttetést, mert nem viseltetett bizalommal iránta. Duynnak több millió aktívája van intézetünknel, ezt az összeget a budapesti rendőrség lefoglalta.

Duynnal összeköttetésben állított Budapesten a Dorottya-utcai Stux-bankház is. Ezt a céget Duyn egymillió korona erejéig károsította meg.

Ellenőrzik az adózást

(Leféltbe kell helyezni a blokkokat.)

Rendelet érkezett a bucarestii pénzügyminiszteriumtól az aradi pénzügyigazgatósághoz, hogy az adók befizetése a jövőben deklaráció útján történjék, amelyet a felek sajátkezűleg állítanak ki. Az ellenőrzés a következőképpen történik. Mindazok a kereskedők, akik blokkok vezetésére köteleztettek, a blokkok végösszegét napilisztákba bevezetve kötelesek beadni. Mindazok a kereskedők, akik úgy blokkot, mint napilistát kötelesek vezetni, kötelesek beadni úgy a blokkok kivonatát mint a napilisztákat a történt eladások után. Mindazok akik blokkokat kötelesek vezetni, kötelesek már elhasznált blokkjait egy csomagban a pénzügyigazgatóságnál lefektetni. Azokat a blokkokat, amelyek a hó végén használatban vannak, vagyis a mindenkor beadási terminuskor csak a következő hó végén kell lefektetni.

„Szerencsetánc” a járásbíró előtt.

(Egy borbélysegéd becsületsértési pere.)

Ma reggel az aradi járásbírósa panaszfelvételi irodája előtt a sorban álló asszonyok között egy alacsony, tömzsi bőbeszédű fiatal ember várta, hogy bebecsássák. A kis tömzsi ember, miután látta, hogy senki nem érdeklődik különösképpen bubánátá iránt, sértődötten hagyta ott a sorban álló kendős asszonyokat és a folyosó végén beszélgető törvényszéki tisztviselőnek mondotta el hogy mi járásban van: és tanácsát kérte az uraknak, akik valószínűleg járatosabbak ebben az épületben mint ő.

— Vasárnap este a színházban a menyasszonyomokkal végignéztük a Szerencsetáncot — kezdte a beszédet. Nem mondom jó darab, de azért még sem való úgy kigunyolni egy foglalkozási ágat. Mert én magam is borbélysegéd vagyok, de én tartom magamnak olyan urimbernek, mint akármely más. A darabon én magam is nevettem, ámbar semmi realitás sincs benne, mert a borbélyok sokkal komolyabb emberek az életben. Előadás után, mikor hazafelé mentünk a menyasszonyommal, egy kereskedősegéd ismerősöm kiáltozta oda hozzá a darab slágerszavait. „Rájöttem valamire”... És kezével mutatta a darabban Sebestyén által mutatott habverő mozdulatokat. Addigra már föbben odaméztek és nevettek rajtam. Én nem vagyok az az ember, aki keresi a veszekedést, de itt kénytelen voltam közbelépni és pofoztam a sértésért...

— No és megadta a pofozt... — igyekezett befejezni a hosszas elbeszélést az egyik fiatal törvényszéki jegyző.

— Nem volt rá időm, mert ő megelőzött. A menyasszonyom pedig nem bírta el a megaláztatást és faképnél hagyott.

A borbélysegéd bubánatosan tekintgetett maga körül. Megtörölte orrát piszocseskő zsebkendőjével és ismét visszaállt az asszonyok sorába, hogy bebecsálást várjon a járásbírósa panaszfelvételi szobájába.

— Az albán mozgósítás. Elbassan. A tiranai kormány meggyorsította a mozgósítás menetét. A kormány rendelete értelmében minden családban csak egy férfi maradhat otthon, a többinek a frontra kell menni.

Schober kancellár nem megy Velencébe.

(Nincs ellentét a csehek és olaszok között.)

RÓMA. Hivatalos olasz körökben beismerik, hogy Anglia magatartása nem akadályozza ugyan a velencei konferencia megtartását, de miután Anglia nem akarja előre elfogadni a konferencia határozatát, egelőre nem kezdhetik meg a tárgyalást. Della Toretta olasz külügyminiszter utasította a párisi olasz nagykövetet, kérje meg az ottani angol nagykövetet, hogy mielőbb közölje Olaszországgal kormányának végleges állásfoglalását. Az olasz kormány megcáfolja azt a hírt, mintha Olaszország és Csehszlovákia között ellentétek állnának fenn. Benes cseh külügyminiszter habozás nélkül átengedte az olaszoknak a vezetőszeret, mielőtt Della Toretta akciójáról értesült. A csehek csak a ma-

gyar kormányra neheztelnek, hogy nem értesítette a cseh kormányt arról, hogy Olaszországot is megkérte a közvetítésre.

BÉCS. Politikai körökben azt beszélik, hogy az antant hatalmak egyike azt ajánlotta Schober kancellárnak, utasítsa vissza a velencei konferenciára szóló meghívást. Schober állítólag nem is utazik Velencébe.

PÁRIS. A nagykövetek tanácsa holnap foglalkozik Della Toretta olasz külügyminiszter kezelt akciójával és a velencei konferencia kérdésében is végleges állást foglal. A beavatottak szerint a konferenciát, akármilyen is legyen a nagykövetek tanácsának határozata, mindenesetre meg fogják tartani.

Apponyi beszámolt a genfi utjáról.

(Miért halasztották el Magyarország felvételét?)

BUDAPEST. Gróf Apponyi Albert hazatérve Genfiből, elmondta az újságíróknak, hogy miért kérte Magyarország felvételének elhalasztását. Magyarországnak a népszövetségbe való felvétele ki volt zárva mindaddig, amíg a nyugatmagyarországi bonyodalom nem talál megoldást. Ki volt zárva az is, hogy a felvételi kérelem kedvező intézkedést nyerjen. Az első feltétel az volt, hogy a felvételt kérő ország szerződéses kötelezettségeinek eleget tegyen. Genfi felfogás szerint mindaddig, amíg a nyugatmagyarországi kérdés nincs rendezve, Magyarország nem tett eleget szerződéses kötelezettségének. Ezért kérte a felvételi kérelem függőben tartását, de a kérelmet nem vonta vissza.

Arra a kérdésre, hogy a népszövetség beváltja-e a hozzá ígért reményeket, gróf Apponyi

Tirol — Bécs ellen.

(A hossa Ausztria halálos döfése.)

INNSBRUCK. A lapok a Tirol Önvédelmi Szervezet felhívását közlik, amely felszólítja a tiroliakat, hogy minden kívülről jövő esetleges támadás, felforgató törek vések ellen önmaguk védjék meg magukat. Jöjjön ez a támadás akár jobbról, akár balról. Ezért felszólítanak mindenkit, hogy aki az Önvédelmi Szervezet céljainak alapján áll, munkahelyén jelentkezék a Szervezetbe való belépésre. Az „Innsbrucker Nachrichten” ehhez még a következőket írta:

— Nem tudjuk, hogy a dolgok Bécsben hová fognak fejlődni, egy azonban bizonyos, hogy Tirolnak a rend alapján kell maradni, történjék bármi is. A tirolí Landesregierung (kormányzótanács) kötelessége, hogy ahol az állam Tirol érdekei ellen akarna cselekedni, ott erélyesen lépjen föl. Ha Bécsben felfordulna a rend, úgy a magunk urai vagyunk. Bécsből indul ki Ausztria balkanizálása és a legutóbbi napokban a még mindig öntudatlan népet kihalásukra és

azt felelte, hogy tapasztalható a fokozatos átalakulás, amely az antant hatalmak szövetségéből lassanként valóban minden nemzet szövetségét alkotja meg.

— Nekünk magyaroknak, mondotta Apponyi, nagy érdekünk, hogy bekerüljünk a népszövetségbe. Az utóállamokhoz csatolt területeken lakó fajrokonaink érdekeit sokkal hatályosabban védhetjük meg, ha benn vagyunk a szövetségben, minthogy ha kívül hangoztatjuk panaszainkat. Magyarország kiküldöttje néhány hét alatt a népszövetség ülésén folytonos érintkezésben volna a nemzetek legkiválóbbjaival s így többet használhatna, mint a diplomácia egy teljes esztendeig. Magyarország felvételi kérelmét csak a jövő ősszel tárgyalják, mert addig nem tart illést a népszövetség.

az uzsorások a valutapiacra olyan hossa-t idéztek elő, hogy az országnak megadták ezzel a halálos döfést. Ha a bécsi kormányzatnak nincs elég ereje ahhoz, hogy a bécsi Augias istállóját vas kézzel kisorsolja, úgy majd mi leszünk különb emberek.

Feljelentett ügyvéd.

(Per a koronabeváltás miatt.)

ORADEA-MARE. Az ügyészségnél Andrányi Gusztávné nem mindennapi család büntetése miatt tett feljelentést dr. Kádár Elek ügyvéd ellen. A feljelentő uriaszony elmondja, hogy még a koronabeváltás idejében dr. Kádár Elek ügyvédnek megbízást adott, amely szerint dr. Kádár Eleknek be kellett volna váltani, illetve be kellett jelenteni egy nagyobb pénzüsszeget. Dr. Kádár Elek a megbízást elvállalta, a pénzüsszeget bejelentette a saját nevében és a beváltás alkalmával a kiadott pénzüsszeget át is adta Andrányi Gusztávnénak. Azt a pénzüsszeget azonban, amelyről a hatóság egyelőre bont adott, mikor a bonok beváltására

került a sor, nem szolgáltatotta át a hiánytalan összegben, hanem ebből az összegből vonta le dr. Kádár Elek azokat az adókat, amelyekkel ő, tudniillik Kádár Elek tartozott. Dr. Kádár Elek eme ténykedése folytán emelte a család vádját Andrányi Gusztávné. Az ügyesség a feljelentést a nyomozás bevezetése végett a napokban átküldötte a rendőrség bünyügyi osztályára, ahol a napokban fogják dr. Kádár Eleket az ellene emelt vádra nézve kihallgatni.

LEGUJABB.

Az antant hozzájárult.

Budapest. Anglia, Franciaország és Olaszország budapesti képviselői tegnap este megjelentek gróf Bánffy külügyminiszternél és hivatalosan bejelentették, hogy a nagyhatalmak hozzájárultak Olaszország közvetítéséhez, a nyugatmagyarországi kérdésben. Az olasz kormány hivatalosan meghívta gróf Bethlen miniszterelnököt és gróf Bánffy külügyminisztert a velencei konferenciára.

Ausztria pénzügyi diktátora.

Bécs. Ausztria pénzügyi diktátora bizza a gazdasági válság megoldását. Az új pénzügyminiszter a keresztényszocialista Gürtler lesz, mellette Rosenberg, az Angol-Osztrák Bank igazgatója vállalja korlátlan hatalommal az államtitkárságot.

Sörbelábu hölgyek.

Dr. Strelz, az ismert hágal tudós érdekes beszégetést folytatott a rövid szoknyáról. Azt mondja, hogy a gracióz, mozgás, a bájos megjelenés röviden az, amit a francia „charm” (bájos) alatt ért és ez közelebb áll a modern izléshez, mint a régiek abszolút szépségkeresése, úgy mint a vonalak szabályossága, az alak formának arányossága stb. Minden napi jelenség, hogy asszonyok, akik nem kimondott szépségek, több ingerrel tudnak hatni a férfiakra, mint a kifogástalan szépségek és mi ennek az oka? — mondja a tudós. Ő szigorúan különbséget tesz a test szépsége és a tartás, mozgás, a szemek nézése, mozdulatok helyessége között, mert az utóbbiak, ha mind megvannak egy nőben, a bájoság erejével hatnak és ez okból többet ér mint a kimondott, kifogástalan szépség. A ruha szabása, a hajviselet, a cipők és a többi hasonlódolgok azok, melyek az izlésre hatni tudnak és bájosakká, vonzóakká teszik az asszonyokat. Szidora Duncan a meztelen lábszárak bájoságát propagálja és ilyenformán lett ő is előharcosnője az átlátszó harisnyának és a rövid szoknyának. A rövid szoknya a divatok közt a legtermészelebb, mert a leggyakoribb szépséghibákat, a formálan, csunya lábakat nem takargatja. Strelz tanár adatai szerint egy német városban, 200 asszony közül csak negyvenet találunk, akiknek egyenes volt a lábuk, hetvennek x-lába volt és nem kevesebb, mint nyolcvanötnek úgynevezett „O” lába volt. Azonban, mindezek dacára, ez egyet sem akadályozott meg abban, hogy rövid szoknyát ne csináltasson. Mert hát a rövid szoknya a nőket fiatalítja, befolyást gyakorol a testtartásukra, a mozgásukra is előnyösen megváltoztatja, de ami a földolog: a férfiakba azt az érzést szuggereálja, mintha megitalodtak volna.

HIREK.

Horthy és Bánffy a magyar zsidók mellett

(Ma már nincs erős antiszemitizmus.)

BUDAPEST. Horthy Miklós magyar kormányzó és gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter nyilatkoztak a *New York American* levelezője előtt a magyarországi zsidókérdésről. Horthy Miklós a következőket mondotta:

— A zsidókat nem mint zsidókat, hanem mint kommunistákat támadták meg. Kun Béla és a népbiztosok legtöbbje zsidó volt. Természetes tehát, hogy erős volt a hangulat a zsidók ellen, de leginkább a külföldi zsidók, az oroszok és galíciaiak ellen, akik a háború alatt ide jöttek. *Nagyon kevés magyar zsidó állott összeköttetésben a kommunistákkal, ma már nincsen erős antiszemitizmus a magyar zsidókkal szemben.* Én nem teszek különbséget a magyar zsidók között, sőt vannak itt zsidók, akikről oly nagyszerű a vélemény, hogy *mértőföldeket is megtennék üdvözlésükre.* Mi a külföldi zsidók

ellen tüntettünk, akik segítettek a kommunistákat és a háboruban izzoráskodtak.

Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter kijelentette, hogy Magyarországon a zsidó problema más-mint a külföldön. Ott a zsidók külön nemzetiséget alkotnak, de *Magyarországon a zsidóság nem nemzetiség, hanem csak hitfelekezet.* Magyarországon még vannak koncentrációs táborok, de nem a zsidók, hanem a kommunisták részére. *Az antiszemitizmus ma már nem oly erős,* mint másfél évvel ezelőtt, akkor is csak a kommunizmus elleni kitörés volt. A jobb zsidók közül csak kevesen voltak a bolsevisták között. Arra a kérdésre, hogy mi lesz az antiszemitakongresszussal, amelyet Budapesten akartak megtartani. Bánffy azt válaszolta, hogy a kongresszust nem tartják meg Budapesten.

— Kéri Pált kiadják Oroszországnak. Budapest. Az Oroszországban levő magyar tiszok kicserélésére szánt kommunistákat a gyűjtőfogházban összpontosítják, hogy minél hamarabb elszállíthatók legyenek. A névjegyzék dr. Ágoston Péterrel kezdődik. Kéri Pál, a tegnapi köztalálati halálra ítélt hírlapíró, a listán a 139-ik szám alatt szerepel.

— Árdragítási ítéletek. Az aradi törvényszéken működő árelenőrző bizottság Crezeanu táblabíró elnöklése alatt ma a következő ítéleteket hozta: Teodorovics utcai árust zöldségdrágításért ezer lei, Kocsei Mihályt 300 lei, Govák Gusztávot ezer lei, Gencsi Béla vendéglőst 2000 lei pénzbírsággal és Ghid Teodort burgonyadrágításért ezer lei el sújtotta.

— A vármegye bocsát ki marhaleveleket. Ma délben tartotta a vármegyei közigazgatási bizottság rendes havi ülését, amelyen a megyei állatorvos és a főorvos terjesztették elő szokásos havi jelentéseiket. Ezután a megyei közigazgatási bizottság elhatározta, hogy a vármegye fog marhaleveleket kibocsátani s így azokat folyó számmal és a megyei prefektúra bélyegzőjével kell ellátni. Ezeket a községeknek fogják kiadni, amelyek azokkal időközönként el fognak számolni. A marhalevelek kibocsátása eddig a belügyminiszter hatáskörébe tartozott. Az aradmegyei prefektúra régebben kérte a minisztériumot, hogy külön le marhaleveleket, azonban a minisztérium mindmáig nem intézkedett és így a megyei közigazgatási bizottság ilyen irányú intézkedése vált szükségessé.

— Dr. Márta Sándor, a timisoarai ítélőtábla elnöke ma fejezte be az aradi törvényszék felülvizsgálását. A törvényszék bírói kara bucsuzól a Fehér Kerest nagytermében bankettet rendezett a táblaelnök tiszteletére. Ma délben dr. Márta Sándor összehívta a törvényszék tiszviselőit és legnagyobb megelégedését fejezte ki működésükért. A táblaelnök ma este elutazott Aradról.

— Revolvermerénylet egy milliomosleány ellen. New York. Miss Mildred Hanau, egy amerikai multimilliomos 25 éves leánya és örökösönje revolvermerénylet áldozata lett, melyet egy rokona Grace asszony követett el ellene. A milliomos leányt féltékenységből lötte agyon Grace Lawesz asszony ugyanis néhány hónappal ezelőtt gyöngédebb-kötelékek fűztek egy Borland nevű fiatalemberhez, akit pár hónappal ezelőtt a szép és fiatal örökösönjéhez pártolt át. A merénylet napjának estéjén Miss Hanau egyik előkelő étteremben együtt vacsorázott Borlanddal. Amikor innen hazatértek és már a milliomos palotájának előcsarnokában állottak, megjelent Lawesz asszony. Ez három revolverlövést tett vetélytársnőjére, a golyók egyike a szerencsétlen Miss karját roncsolta szét, a másik kettő tüdejébe hatolt. A tettes Lawesz asszony ezután maga ellen fordította a fegyvert és a szájába lőtt.

— Eljárás határátlépésért. Az aradi királyi törvényszék csempész-birosága ma délelőtt tartott ülését Havarka Andrei nádlacl gazdálkodót azért, mert utlevél nélkül ment át a magyar határon 20 napi elzárásra ítélte. A bíróság nyomban szabaddá helyezte Havarkát, mert vizsgálati fogságát beleszámította büntetésébe.

— Bejelentési összeírás. E hó 8-án szombaton jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Unirei, Gh. Jonescu, Cosbuc, D. Greceanu, E Radu. Ep. Ciorogariu Saguna (Fabián G., Vécsey, Magyar, Perényi, Weselényi, és Vargassy Lajos-utca Teleky-utcaától Holtmarosig). II. rendőrkerületben: Str. Trompetei és Str. Badea Cartan (Trombita-u és Angyal-utca). III. rendőrkerületben: Str. Ortuz (Illés-u.) IV. és V. rendőrkerületben, az eddig nem jelentkezettek részére utolsó határidő a jelentkezésre október hó 10-ike.

— Engedélyek összejövetelekre. A prefektúra olyan rendelkezést adott ki, amely szerint ha a vidékiek vigalmakat, összejöveteleket, gyűléseket stb., akarnak rendezni, az erre vonatkozó írásbeli kéréseket a főszolgabíróhoz kell benyújtani, még pedig legalább 20 nappal a tervezett összejövétel előtt. Aradon az ilyenü kérvények közvetlenül a városi prefektúrához nyújtandók be, még pedig legalább 10 nappal előbb, naponta délelőtt 11 és 12 óra között.

— A magyar nyelv a tótországi bíróságok előtt. Prága. A legfelsőbb cseh közigazgatási bíróság döntése szerint a bíróságok előtt a lakosok anyanyelvükön beszélhetnek, amennyiben a bíróság olyan helyen székel, ahol a cseh törvények elismerik az illető nemzet nyelvét. A tótországi magyarok tehát magyarul beszélhetnek a bíróság előtt.

— Cimer a hivatalos bélyegzőkön. A városi prefektúra ma rendeletet adott ki, hogy a Monitorul Oficial egyik legutóbbi számának rendelkezése értelmében a hivatalos bélyegzőkön a régi királyság cimere is felteendő. Ezért a prefektúra rendeletében felszólítja a községi jegyzőket, anyakönyvvezetőket stb. hogy erre vonatkozó igényüket jelentsék be mielőbb, hogy azokat a bucsuzól belügyi államtitkársághoz juttassa.

— A fiumei köztársaság első elnöke. Róma. A fiumei parlament, amely kikiáltotta a fiumei köztársaságot, Zonella Richárdot választotta meg köztársasági elnökké. Zanellát, aki annak idején a magyar parlamentben a fiumei választókerületet képviselte, D'Anunzio legionáriusai elűzték a városból.

— Október 6. Budapesten. Budapest. Október 6-án az aradi vertanuk emlék-ünnepén a Kerepesi-temetőben Koszoru helyezett el a magyar szabadságharc nagyjai sírjára. A Nemzeti-Színházban a székely munkások Gáber Aron-Egyesülete disztribúciót rendezett, amelyen megjelentek József főherceg és a kormány képviselői.

— A bajor király Sárvárra megy lakni. Sopron. Azok után az események után, melyek a legutóbbi napokban Bajorországban lejátszódtak és amelyek Nyugatmagyarországon folyamatban vannak, különös jelentőséget kell tulajdonítani a bajor exkirály rezidenciaváltoztatásának. A bajor exkirálynak tudvalevőleg nagy birtokai vannak a vas megyei Sárváron. A volt király most ide teszi át otthonát. 17 nagy vasúti kocsiiban már meg is érkezett az udvari felszerelés. Ő maga is megérkezett Sárvárra és a hivatalnoki személyzet szerint az exkirály hosszabb ideig készül Sárváron maradni.

— Halálozás. Hemmen János seléndi plébános a Descő Adám-féle kegyes alapítványi birtok káptalani intézője életének 57-ik, papságának 33-ik évében e hó 5-én este 8 órakor Selénden meghalt. Hemmen pappá szentelése után a csanádi egyházmegye több plébániáján mint segédlelkész, majd mint önálló lelkész működött, míg 1910-ben Csernoch János akkori csanádi püspök az ujonnan létesített seléndi plébániára nevezte ki. Ettől fogva haláláig mint a plébánia első plébánosa fejtette ki a seléndi és a szomszédos Dezsőháza híveinek lelki gondozása körül buzgó tevékenységet. Földi maradványait e hó 8-án, szombaton délelőtt 10 órakor a plébániai lakban szentelik be azután a templomban felravatolva a lelki üdvéért megtartott gyászszentmise után a templom alatti

családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

— Az elpusztított területek felépítése. Wiesbaden. Rathenau a német birodalmi kormány megbízottja és Loucheur francia megbízott tegnap aláírták az elpusztított francia területek újjáépítésére vonatkozó egyezményt. E szerint a jövőtél felét Németország természetben fizeti. A szállításokat francia és német magáncégekre bízzák.

— Hogy csempészik ki Ausztriából az ékszereket? Bécs. A déli vasút pályaudvarán közvetlen a trieszti gyorsvonat indulása előtt, az egyik rendőrtiszt egy utast fogott el, akit podgyászával együtt bevitt a pályaudvari rendőrségi ügyeletes szobába. Az elfogott egyén: Petronio Guidó 36 éves ékszerész Triestből, aki gyakran fordult meg Bécsben. Amikor átkutatták a ruháját, a gyanu valónak bizonyult. Találtak nála drága köveket, briliánsokat, egy fél kiló beolvasztott aranyat, aranypénzeket, platinát és még más értékeket körülbelül 4 millió korona értékben. A börtöndje átkutatásakor ezüst diszmiáru tárgyakat és ékszereket találtak több millió értékben. A bécsi kerületi pénzügyigazgatóság a lefoglalt értékeket elkobozta. Petronio már évek óta folytatja az ékszereknek Ausztriából ilyen módon való kicsempészését, ami által rendkívül gazdag ember lett.

— Angol pipadohány. Bucaresti. Angliából nagymennyiségű pipadohány érkezett az országba. Az állami monopól hivatal forgalomba bocsátotta az új dohányt és árát 110 grammos csomagként 120 leiben állapította meg.

— Letartóztattak egy dohánycsempészt. Az aradi pénzügyőrség kiküldöttei: Moldován János főszemlész és Vincze Albert szemlész tegnap a radnai vasúállomáson letartóztatták Krausz törzsőrmestert, aki hátizsákjában 88 kilogramm szüzdohányt akart Sibinba csempészni. A pénzügyőrök átadják a csempész törzsőrmestert a csendőroknak, akik még ugyancsak tegnap vonaton Sibinba vették hogy átadják az ottani katonai ügyészségnek.

— Mi történt a bélyei birtokon?
Belgrád. Habsburg Frigyes főherceg bélyei birtokán történtek joglalkoztatják a belgrádi sajtót. Az ügyet a parlamenti vizsgálóbizottság vizsgálja felül. Kiderült főbbek között, hogy a birtokról igen sok milliót érő butorneműt, ezüst holmit, ruhákat vittek el. A bizottság megállapítása szerint kilencven kocsiakomány butort, két hatalmas láda ezüstneműt és megszámlálhatatlan mennyiségű más holmit vittek el. Hogy a visszaéléseket ki követte el, az eddig nem szivárgott ki, ellenben kitudódott annyi, hogy az ügyben több magasállású belgrádi személyiség kompromittálva van. A bizottság néhány tagja Belgrádba érkezett és eljár az igazságügyminiszteriumban, hogy Bélyére azonnal küldessék ki egy vizsgálóbíró, aki a parlamenti bizottsággal párhuzamosan működne.

LEGUJABB.

Az utolsó szó.

Paris. A Daily Telegraph elismeri, hogy Anglia hozzájárult Della Toretta közvetítő javaslatához. Kiemeli, hogy ezzel szemben elutasította az ultimátum meghosszabbítására vonatkozó javaslatot. Sajnája, hogy Benes terve meghiúsult de nem hiszi, hogy a velencei értekezletnek sikere lesz. Hibáztatja a tábornokok ama eljárását, hogy Sopronban magyar csendőrséget tartottak vissza. A csendőrség kérdésében az utolsó szót a nagykövetek tanácsa mondja ki.

Nincs többé kabátlopás!

(Egy új magyar találmány.)

BUDAPEST. A Baross-utca egyik mérnöki irodájában új találmányt mutatott be ma délután a szakértőknek egy fiatal mérnök jelölt. Cseré Jenőnek hívják a feltalálót, aki egy olyan fogast konstruált, amelyről nem lehet ellopni a kabátot. Tehát a feltalálónak sikerült megoldani egyikét a megoldásra váró fogas kérdéseknek. Az irodahelyiségben, ahol a nevezetes bemutató történt, hatalmas tábla hirdeti, hogy a beszélgetésnek nem szabad túllépniük egy hivatalos discussio kereteit. „Privát beszélgetésre nincs idő!” mondja a szigorú figyelmeztetés, amit a résztvevők is betartanak. Az eszmecsere a fogas körül forog, aminek nem mindennapi jelentőségét szakszerűen magyarázza a szerény feltaláló. Lényege röviden a következő:

— Az új találmány egy komplikált fogas készülék, amely kabáttra, kalapra és botra van be rendezve. Felszerelhetik hivatalok, orvosok, iskolák előszobáiban, kávéházakban és mindazon helyeken, ahol nagyszámú közönség fordul meg. A látogató bedob a készülékbe egy erre a célra gyártott zsetont, felakasztja kabátját és kalapját és az apparátus kulcsát magához veszi. Az új fogas ezután olyan lelkiismeretesen szorítja be a rábizott holmit, hogy nincs az a tolvaj, aki le tudná akasztani.

No és ha levágja az akasztót? — bátorkodtunk egy ellenvetést megkockáztatni. A beavatott mérnökök gunyosan mosolyogtak, a feltaláló pedig lelkesen magyarázta:

— Arra való a véscsengő. Ha a kulccsal lezárt fogast megfosztják súlyától, rögtön megszólal a véscsengő és azonkívül a fogas felett kigyullad egy lámpa. Ezt a kijelentést mindnyájan, az ottlévő laikusok praktikusnak találták. Mindjárt próbálopást csináltunk. A lehető legjobban sikerült: a véscsengő éktelen lármával jelezte, hogy lopják a kabátot. Társaság alakul a találmány értékesítésére, amely ingyen berendezi az összes ruhatárakat ilyen fogásra. Az 50—100 filléres ruhatári díjakat automatikusan szedjük be a közönségtől. A készüléket a külföld nagyobb városaiban is elhelyezzük. A bemutatásnál jelen levő mérnökök a legnagyobb elismeréssel szóltak az új magyar találmányról.

Közgazdaság.

Bécs a tőzsde ellen.

Bécs. A hatalmas drágaságnak, amely az utóbbi napokban ránehezedett az osztrák fővárosra, az lett a következménye, hogy a közhangulat a tőzsde és az éjszakai mulatóhelyek bezárását követeli. Egyre sürűbben hangzik az a követelés is, hogy a hatóságok a legnagyobb szigorral járjanak el az árdrágítókkal szemben, akiknek nagy részük van abban, hogy Ausztriában, de főként Bécsben a drágaság következtében az élet szinte elviselhetetlen.

Az október 7-i kurzusjelentések a következők:

Aradi valutaárak: Dollár 114, francia frank 8.70—9, márka 0.92, dinár 1.75, sokol 1.15—1.20, magyar korona 0.22, osztrák korona 7, budapesti kifizetés 5.50, bécsi kifizetés 25.

Zürichi nyitás: Berlin 460, New York 565, Milano 2250, Prága 595, Budapest 80, Zágráb 230, Bucuresti 490, Varsó 12, Bécs 30, lebélyezett osztrák korona 22.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 2095, dollár 681, francia frank 4900, márka 558, lira 2675, osztrák korona 24.5, rubel 28, leu 596, sokol 726.5, dinár 1060, lengyel márka 14. **Kifizetések:** Berlin 560, Milano 2700, Bucuresti 580, Prága 730, Bécs 25.5, Zágráb 267.5.

Bécsi nyitás: Sokol 3450, dinár 5100, magyar korona 460, leu 2600, dollár 2900, angol font 10600, francia frank 21900, svájci frank 45900, márka 2750. **Kifizetések:** Prága 3400, Zágráb 1300, Budapest 460, Varsó 69, Milano 13000, New York 3200, Páris 22000, Svájc 46000, Berlin 2700, Amsterdam 97000.

Zürichi zárlat: Berlin 462, Hollandia 183, New York 565, Páris 4080, Milano 2260, Prága 595, Bu-

dapest 80, Zágráb 230, Bucuresti 495, osztrák lebélyezett 23.

Budapesti zárlat: Napoleon d'Or 2080, dollár 681, francia frank 4900, márka 553, lira 2600, osztrák korona 23, rubel 28, leu 587, sokol 720, dinár 1050, lengyel márka 14. **Kifizetések:** Bucuresti 58250, Berlin 555, Páris 4825, Prága 727, Bécs 22.50, Zágráb 26750, New York 67250.

Bécsi zárlat: Sokol 3150, dinár 4800, magyar korona 460, lengyel márka 56, lira 11500, leu 2625, angol font 11000, dollár 2970, frank 20900, svájci frank 52400, márka 2525. **Kifizetések:** Prága 3150, Zágráb 1220, Budapest 455, Varsó 59, London 11600, New York 2600, Páris 21000, Svájc 52500, Berlin 2525, Amsterdam 98000.

= Budapesti értékpapírok. Budapest. Az értéktőzsdén tegnap a legfontosabb papírok kurzusa a következő volt: Angol-Magyar Bank 740, Földhitelintézet 2950, Magyar Hitel 1870, Leszámitoló Bank 730, Osztrák Hitel 680, Kereskedelmi Bank 6800, Concordia malom 3090, Gizeita malom 2100, Beocini 6250, Általános Köszén 8800, Salgótarjáni 6025, Urikányi 6150, Ganz-Danubius 29600, Ganz-Villamossági 5025, Rimamurányi 2600, Schlick-Nicolson 1100, Baróti 1400, Magyar Izzó 4650, Magyar Cukor 13600, Egyesült Fa 650, Általános Fa 6000, Nasici 15950, Neuschloss 1075, Országos Fabank 1390, Rézbányai 3075, Viktoria 850, Zabolai 3100, Adria 7800, Közuti Vasut 1120, Déli Vasut 13400, Államvasut 3400.

= Francia tőke — Windischgraetz herceg birtokaira. Egy nagyobb francia konzorcium többmillió frankot akar kihelyezni a herceg Windischgraetz sárospataki uradalmára, amelynek átvételére francia tőke bevonásával részvénytársaság fog alakulni. A franciákkal herceg Windischgraetz Lajos és báró Madarassy-Beck Gyula tárgyaltak. Az új részvénytársaság vezetője Halmos József lesz, akinek francia pénzügyi körökkel jó összeköttetései vannak.

= A lipcsei vásár látogatói. Lipcse. A lipcsei vásárt egy hét alatt 53.043 idegen látogatta meg. Ezek közül 46.383 a német birodalom területéről való volt és 6663 volt külföldi. A külföldiek közül 247 amerikai, 195 belga, 343 angol, 88 francia, 157 olasz, 100 román, 38 orosz, 27 japán, 15 egyiptomi, 5 különböző afrikai, 3 ausztráliai, 47 bolgár, 5 kínai, 368 dán, 47 görög, 1032 holland, 6 indiai, 138 norvég, 797 osztrák, 9 perzsa, 128 lengyel, 28 portugál, 484 svéd, 468 svájci, 96 spanyol, 1232 csehszlovák, 38 török, 35 ukrán és 152 magyar.

Pánikszzerű vásárlási düh Bécsben

BÉCS. A korona folytonos ár esése már ugyanis járványszerűvé tette a koronától való menekülési vágyat, amelyet azonban még hihetetlenebbül fokozott az a körülmény, hogy az osztrák korona lebélyegzéséről szóló hírek, dacára többrendbeli cáfolatnak, még mindig makacsul tartják magukat. Ez aztán pánikszzerű vásárlási dühben nyert kifejezést és kereskedők egybehangzó véleménye szertint péntek óta a közönség valóságos megostromolja az üzleteket és különösebb válogatás nélkül mindent összevásárol, ami koronáért kapható. A kereskedők ezen három utolsó vásárlási napon fantasztikus forgalmat értek el és egyes üzleteket a szó szoros értelmében teljesen kiürítettek. Még vasárnap sem szűnt meg ez a járvány, s amikor a közönség az üzletekben nem vásárolhatott, megostromolta a Diana fürdő elárutó helyiségeit, amelyek pár perc alatt kiürültek. Hétfőn is fel tűnő méreteket öltött a vásárlási kedv s a közönség mindenképpen árut akar a folyton csökkenő osztrák koronáért.

BÉCS. Az itteni piacon a korona elértéktelenedése következtében óriásiak az áremelkedések. Egy férfi ruhá ötvenezer koronába, egy gallér 175 koronába, férfi ing háromezer, cipő 8000, puhakalap 3000, selyemkendő 1500 koronába kerül. Az amerikai fagyasztott hus kilója 1000 korona, a disznóhús 800 korona. Egy kiló sertésszir 600 korona, de hiamarosan 1000 korona lesz. A hollandi margarin kilója 600, a külföldi burgonya kilója 60 korona.

Gyilkosok kivégzése.

NEWYORK. Paul S. David camdeni bankszolgát főnökei tavaly 40.000 dollár készpénzzel és 30.000 dollár értékű értékpapírral Filadelfiába küldték. A szolgát utközben meggyilkolták és kirabolták. A rendőrség James Franck és Shuck Raymond camdeni lakosokat letartóztatta, akikről kiderült, hogy a gyilkosságot ők követték el. A bíróság a két tettest halálra ítélte és a halálos ítéletet a múlt héten hajtották végre a trentoni börtönben, előzőleg azonban a börtön kápolnájában énekes istentiszteletet tartottak. A két gyilkos az „Uram légy velem, ha találkozunk...” és az „Amióta Jézus szívembe költözött...” című egyházi énekeket énekelte megható buzgósággal. Az énekes istentisztelet után James bekötött szemmel kísérték a halálterembe. A pübékek a villamosszékbe ültették és mielőtt kezeit és lábait összekötötték, a gyilkos folyton ismételte: — Uram Jézus, légy irgalmas felkémnek!

Shuck minden támogatás nélkül feltartott fejével ment a villamos székhez és mielőtt beleült, mosolyogva üdvözölte a jelenlevőket. Amikor megindították a villamos áramot, ő is azt mondotta:

— Jézus irgalmaz felkémnek! Ez volt az első eset, hogy kivégzés előtt énekes istentiszteletet tartottak.

